

Vägledning om den hierarkiska ordningen enligt FAR och hur avsteg ska motiveras

Naturvårdsverket prövar frågor som rör fri tilldelning av utsläppsrätter till verksamhetsutövare inom EUs system för handel med utsläppsrätter (EU ETS).

Denna vägledning riktar sig till verksamhetsutövare för stationära anläggningar som ansökt om eller får tilldelning av utsläppsrätter enligt FAR¹.

Vägledningen är ett komplement till kommissionens vägledning 5 om övervakningsmetodplaner² och syftar till att:

- Ge en kort beskrivning av den hierarkiska ordningen för datakällor som definieras i FAR
- Beskriva på vilka grunder en verksamhetsutövare i övervakningsmetodplanen kan motivera ett avsteg från den hierarkiska ordningen enligt FAR

Observera att detta är ett föränderligt dokument och att nya versioner kan publiceras på Naturvårdsverkets webbplats.

¹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/331 av den 19 december 2018 om fastställande av unionstäckande övergångsbestämmelser för harmoniserad gratis tilldelning av utsläppsrätter enligt artikel 10a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG

² Guidance Document No. 5 on the harmonised free allocation methodology for the EU ETS post 2020, länk:
https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/allowances/docs/p4_gd5_mr_guidance_en.pdf

Innehåll

1	DEN HIERARKISKA ORDNINGEN ENLIGT FAR	5
1.1	Om avsnitt 4.4 och 4.5 bilaga VII FAR – nationell lagstadgad metrologisk kontroll	5
2	AVSTEG FRÅN DEN HIERARKISKA ORDNINGEN	7
2.1	Förenklad osäkerhetsbedömning	7
2.2	Tekniskt ogenomförbart	7
2.3	Orimliga kostnader	7
2.3.1	Exempel	8
3	KONTAKT	10

1 Den hierarkiska ordningen enligt FAR

Enligt FAR är en förutsättning för fri tilldelning att man som verksamhetsutövare har en övervakningsmetodplan (ÖMP). Denna ska vara godkänd av Naturvårdsverket. Syftet med ÖMP:n är att beskriva hur de uppgifter som ligger till grund för tilldelningen övervakas, både de som är direkt tilldelningsgrundande för en specifik anläggning och de som används för att uppdatera riktmärkena, exempelvis:

- verksamhetsnivåerna
- värmeproduktion, -import och -export, både till/från anläggningen och mellan delanläggningar
- insatsbränslen till olika delanläggningar, både mängder och deras egenskaper i som energiinnehåll och emissionsfaktor

I Bilaga VII FAR finns definitioner av vilka metoder eller datakällor man får använda för att bestämma dessa uppgifter. Detta följer en hierarkisk ordning i flera steg där den översta metoden/källan anses ge mest tillförlitliga uppgifter. Ett exempel är mätbar värme som ska övervakas enligt avsnitt 4.5 bilaga VII FAR, där en dedikerad mätare anses vara bättre än en ”*bestämning via proxyvariabel*” (t.ex. beräkning via panneffektivitet).

Enligt FAR ska den översta metoden/källan tillämpas. Naturvårdsverket kan endast godkänna avsteg om det kan motiveras med något av följande argument som definieras i FAR:

- Förenklad osäkerhetsbedömning (artikel 7.2 FAR)
- Tekniskt ogenomförbart (artikel 4.1 bilaga VII FAR)
- Orimliga kostnader (artikel 4.2 bilaga VII FAR)

I avsnitt 2 ger Naturvårdsverket specifik vägledning om vad som förväntas av dessa argument.

1.1 Om avsnitt 4.4 och 4.5 bilaga VII FAR – nationell lagstadgad metrologisk kontroll

Avsnitt 4.4 och 4.5 bilaga VII FAR anger hierarkierna för val av datakällor för att kvantifiera material och bränslen respektive energiflöden. Enligt 4.4(b) och 4.5(a) anges följande som högsta respektive näst högsta källan:

”Avläsningar av mätinstrument som omfattas av nationell lagstadgad metrologisk kontroll eller mätinstrument som uppfyller kraven i direktiv 2014/31/EU eller direktiv 2014/32/EU för direkt bestämning av en datamängd”.

Krav på nationell lagstadgad metrologisk kontroll samt det nationella genomförandet av ovannämnda EU-direktiv regleras genom Swedacs

föreskrifter, specifikt STAFS 2016:1 och ett antal instrumentspecifika föreskrifter som pekas ut i 1 kap. 5 § punkt 23 STAFS 2016:1.

4.4(b) respektive 4.5(a) bilaga VII FAR är bara aktuella om krav på sådana instrument gäller enligt STAFS 2016:1. Det vill säga, FAR ställer inte krav på att sådana instrument ska användas, men om man enligt annan lagstiftning ska ha sådana instrument är det den källan som ska användas framför metoder som är lägre i hierarkin.

Om krav enligt STAFS 2016:1 inte föreligger, gäller följande:

- För 4.4 bilaga VII FAR om kvantifiering av material och bränslen är *”metoder i enlighet med den övervakningsplan som godkänts enligt förordning (EU) nr 601/2012”* enligt punkt (a) oförändrat den högsta datakällan. Nästa i praktiken tillämpbara källa är (c), men avsteg från (a) måste förstås motiveras i vanlig ordning.
- För 4.5 bilaga VII FAR om kvantifiering energiflöden blir i praktiken 4.5(b) den högsta tillämpbara datakällan. Om 4.5(b) i sådana fall tillämpas, kan en verksamhetsutövare i övervakningsmetodplanen ange som motiv att det är *”Tekniskt ogenomförbart”* att tillämpa den hierarkiska ordningen och i kommentarsfältet ange *”Ej tillämpbart”*.

2 Avsteg från den hierarkiska ordningen

2.1 Förenklad osäkerhetsbedömning

Ett avsteg från den hierarkiska ordningen kan godkännas om man kan visa att den metod som istället tillämpas leder till en lägre osäkerhet. Detta ska i så fall visas genom en förenklad osäkerhetsbedömning enligt artikel 7.2 FAR.

FAR definierar inte exakt vad en förenklad osäkerhetsbedömning ska innehålla. Kommissionen har dock ett par vägledningar:

- kommissionens vägledning 5² om FAR, avsnitt 6.6.3
- kommissionens vägledning 4³ om MRR, osäkerhetsberäkningar

En fullständig osäkerhetsbedömning ska omfatta nedanstående parametrar. En förenklad osäkerhetsbedömning kan exkludera någon av parametrarna 3-4, givet att man på ett övertygande sätt kan argumentera för att osäkerhetsbidraget från dessa källor är litet. Naturvårdsverket hänvisar till ovanstående vägledningar för en fullständig beskrivning av hur detta bör göras.

1. Hur instrumentavläsningarna används för att beräkna parametern i fråga (d.v.s. hur individuella mätningar bidrar till osäkerheten för sammanställningen av årsvärden). För indirekt bestämning måste felfortplantning beaktas för de individuella mätningarna.
2. Instrumentets specificerade osäkerhet ("maximum permissible error" enligt lagstiftning, från leverantörens specifikation, från en kalibrering, o.s.v.).
3. Faktorer som påverkar osäkerheten under drift (t.ex. om instrumentet används enligt specifikation, påverkan av väder, vind, åldring, korrosion, eller andra systematiska felkällor).
4. Ytterligare faktorer, t.ex. "säkerhetsmarginal" för ytterligare okända felkällor.

2.2 Tekniskt ogenomförbart

Ett avsteg från den hierarkiska ordningen kan godkännas om man kan visa att det är tekniskt omöjligt att tillämpa den metod som krävs, enligt artikel 4.1 Bilaga VII FAR.

2.3 Orimliga kostnader

Ett avsteg från den hierarkiska ordningen kan godkännas om man kan visa att det leder till orimliga kostnader att tillämpa en högre metod, enligt artikel 4.2 Bilaga VII FAR.

³ Guidance document No. 4 - Uncertainty Assessment, länk: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/monitoring_en#tab-0-1

En verksamhetsutövare som vill hävda orimliga kostnader ska använda det excelformulär Naturvårdsverket publicerat på sin webbplats: [länk](#).

Artikel 4.2 Bilaga VII FAR definierar specifika regler för hur orimlig kostnad ska beräknas. Principen är enkel och går ut på att kostnaden för att göra en åtgärd jämförs med en "vinst", är vinsten lägre än kostnaden är åtgärden orimligt kostsam. Kvantifiering av vinsten kan göras enligt två olika metoder:

- Metod A, där vinsten är 1 % av delanläggningens tilldelning.
- Metod B, där vinsten baserar sig på den påverkande mängden koldioxidekvivalenter, som kan användas om metod A inte är representativt.

Excelformuläret ger detaljerad vägledning om hur beräkningen ska göras. Därutöver finns ytterligare vägledning i kommissionens vägledning 5² avsnitt 6.6.2. Här nedan ges två exempel för att illustrera skillnaden mellan metod A och B.

2.3.1 Exempel

Exempel 1 – Beräkning av "vinsten" enligt metod A

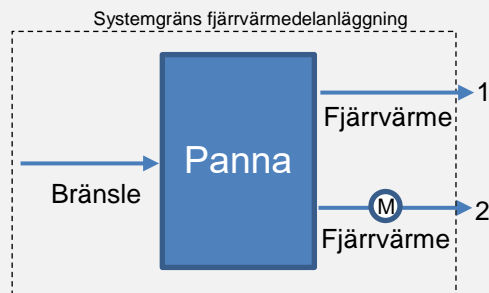
Systemgräns fjärrvärmelanläggning

```
graph LR; Bränsle --> Panna; Panna --> Fjärrvärme; subgraph Systemgräns_fjärrvärmelanläggning; Panna; end
```

Anläggningen saknar mätning av den producerade värmen och behöver motivera avsteget från hierarkin. Den preliminära årliga tilldelningen enligt ansökningsformuläret för år 2021 är 1000 utsläppsrätter för delanläggningen, räknat med riktmärket för innevarande handelsperiod (beräknas automatiskt i ansökningsformuläret genom att välja "högst" i Flik K).

Förbättringsfaktorn är 1% av den preliminära tilldelningen, d.v.s. 10 utsläppsrätter.
Vinsten är: 10 st * 20 EUR/st = 200 EUR

Exempel 2 – Beräkning av ”vinsten” enligt metod B

Anläggningen levererar två strömmar av fjärrvärme där det finns mätning på den ena. Avsteg från hierarkin behöver motiveras för den ström som saknar mätning. Den genomsnittliga levererade nettovärmen för fjärrvärmeström 1 under referensperioden (2014-2018) är 100 TJ enligt ansökan.

Istället för att räkna på hela delanläggningens preliminära tilldelning enligt metod A, kan metod B tillämpas som ger en vinst som är mer representativ för bidraget från fjärrvärmeström 1.

Förbättringsfaktorn enligt art 4.2.(c) Bilaga VII FAR är 1 % av 100 TJ gånger värmeriktmärket 62.3 utsläppsrätter/TJ, d.v.s. 62 utsläppsrätter.

Vinsten är: $62 \text{ st} * 20 \text{ EUR/st} = 1240 \text{ EUR}$.

3 Kontakt

Frågor kan skickas till vår funktionsbrevlåda: EUETS@naturvardsverket.se.

Det går också bra att ringa vår växel (010-698 10 00) för att komma i kontakt med handläggare. Vi som jobbar med dessa frågor är placerade på utsläppshandelsenheten.

Frågor om Unionsregistret och överlämnande av utsläppsrätter besvaras av Energimyndigheten: utslappshandel@energimyndigheten.se